

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
-AUTORITETI I KONKURENCËS-
Komisioni i Konkurrencës

VENDIM
nr.349, datë 19/02/2015

“Për
masat rregulluese dhe rekomandimet në tregun e transportit ndërkombëtar
detar të udhëtarëve dhe automjeteve”

Komisioni i Konkurrencës, me pjesëmarrjen e:

▪ Lindita MILO (LATI)	Kryetar
▪ Servete GRUDA	Anëtar
▪ Koço BROKA	Anëtar
▪ Iva ZAJMI	Anëtar
▪ Eduard YPI	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 22.01.2015 dhe 19.02.2015 shqyrtoi çështjen me:

Objekt: Shqyrtimin e raportit të hetimit paraprak në tregun e transportit ndërkombëtar detar të udhëtarëve dhe automjeteve”.

Baza ligjore: Ligji nr. 9121, datë 28.7.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, neni 24, shkronja d, dhe neni 26.
Ligji nr. 8485 datë 11.11.1999 “Kodi i procedurave administrative”

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të Raportit “Mbi hetimit paraprak në tregun e transportit ndërkombëtar detar të udhëtarëve dhe automjeteve” të paraqitur nga Sekretariati i Autoritetit të Konkurrencës, dhe Relacionit përkatës të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës,

KONSTATOI:

I. PROCEDURA E NDJEKUR:

1. Komisioni i Konkurrencës, në zbatim të nenit 42, pika 1, të Ligjit nr .9121, datë 28.7.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” (i ndryshuar), me propozim të Sekretariatit, me anë të Vendimit nr. 316, datë 23.05.2014 të Komisionit të Konkurrencës, “Për hapjen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e transportit ndërkombëtar detar të udhëtarëve dhe automjeteve”, vendosi hapjen e hetimit paraprak në tregun e transportit ndërkombëtar detar të udhëtarëve dhe automjeteve.

2. Periudha e hetimit e përcaktuar nga Komisioni i Konkurrencës në vendimin e mësipërm është Janar 2013-Gusht 2014.
3. Për mbledhjen e fakteve dhe të të dhënave të nevojshme në lidhje me hetimin, bazuar në nenet 33 dhe 34 të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, janë kërkuar të dhëna dhe informacione nga Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës, autoritetet portuale, Qendra Kombëtare e Licencimit dhe ndërmarrjet që ushtrojnë veprimtari në treg.
4. Në bazë të nenit 35 dhe 36 të Ligjit nr. 9121, dt 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” dhe autorizimit të Komisionit të Konkurrencës nr. 245, datë 26.05.2014 “Autorizim Inspektorësh”, Grupi i Inspektimit gjatë periudhës së hetimit kreu inspektime pranë ndërmarrjeve që ushtrojnë veprimtari në treg, ku u mbajtën dhe procesverbalë “Për marrje shpjegimesh për fakte dhe dokumente, që lidhen me objektin dhe qëllimin e inspektimit”, si dhe procesverbal “Mbi inspektimin në ndërmarrje”.

II. ANALIZA E KONKURRENCËS

5. Shërbimi i transportit të automjeteve dhe udhëtarëve në Republikën e Shqipërisë realizohet nëpërmjet 3 Porteve, përkatësisht, Porti i Durrësit, Porti i Vlorës dhe Porti i Sarandës.

II.1 Tregu Përkatës

6. Shërbimi i transportit detar të udhëtarëve me ose pa automjete, i cili bën linja të rregullta dhe frekvente, paraqet karakteristika specifike si rregullësia e shërbimit, oraret dhe tarifat e paracaktuara, të cilat bëjnë një treg përkatës të ndarë nga ai i transportit detar të mallrave.
7. Ky shërbim realizohet nga territori i Republikës së Shqipërisë drejt territorit të Italisë, Porteve të Barit, Brindisit, Ankonës dhe Triestes, si dhe Greqisë, Portit të Korfuzit dhe anasjelltas.
8. **Treg përkatës produkti do të konsiderohet shërbimi i transportit ndërkombëtar detar të automjeteve dhe udhëtarëve që realizohet nga Porti i Durrësit, Vlorës dhe Sarandës në Republikën e Shqipërisë, drejt porteve të Italisë dhe Greqisë.**
9. Duke pasur parasysh destinacionin e linjave të trageteve dhe zëvendësueshmërinë e tyre nga ana e kërkesës dhe ofertës, tregu përkatës ndahet sipas nëntregjeve të mëposhtme:
 - Nëntregu i shërbimit të transportit ndërkombëtar detar të automjeteve dhe udhëtarëve nga Porti i Durrësit në drejtim të Portit të Barit, Itali dhe anasjelltas;

- Nëntregu i shërbimit të transportit ndërkombëtar detar të automjeteve dhe udhëtarëve nga Porti i Durrësit dhe Vlorës në drejtim të Portit të Brindisit, Itali dhe anasjelltas;
- Nëntregu i shërbimit të transportit ndërkombëtar detar të automjeteve dhe udhëtarëve nga Porti i Durrësit në drejtim të Portit të Ankonës, Itali dhe anasjelltas;
- Nëntregu i shërbimit të transportit ndërkombëtar detar të automjeteve dhe udhëtarëve nga Porti i Durrësit në drejtim të Portit të Triestes, Itali dhe anasjelltas;
- Nëntregu i shërbimit të transportit ndërkombëtar detar të automjeteve dhe udhëtarëve nga Porti i Sarandës në drejtim të Portit të Korfuzit, Greqi dhe anasjelltas.

10. Tregu përkatës gjeografik janë portet e Republikës së Shqipërisë ku kryhet transport detar i mallrave dhe udhëtarëve.

II.2 Struktura e tregut

11. Në tregun përkatës, pra në tregun e shërbimit të transportit detar të udhëtarëve dhe automjeteve, operojnë 7 kompani të trageteve, të cilat ushtrojnë aktivitetin e tyre në tre portet e Republikës së Shqipërisë nëpërmjet agjencive detare përfaqësuese.
12. Nëntregu i shërbimit të transportit detar të pasagjerëve nga Porti i Durrësit drejt Portit të Barit, i cili përbën dhe nëntregun më të rëndësishëm, zotërohet nga 3 operatorë kryesorë për vitin 2013 dhe me një hyrje të re për vitin 2014. Nga analizimi i pjesëve të tregut, në këtë nëntreg, operatori kryesor AFH S.p.a, e përfaqësuar nga agjenti detar Adria Ferries zotëron pjesën prej 47-48% të totalit të pasagjerëve dhe automjeteve, e ndjekur nga ndërmarrja Nobel Maritime, e përfaqësuar nga agjenti detar “Duni Port Agency” Shpk. Siç konstatohet edhe nga treguesit e përqendrimit, ky nëntreg është shumë i përqendruar.
13. Nëntregu i shërbimit të transportit detar të pasagjerëve nga Porti i Durrësit drejt Portit të Ankonës-Triestes, zotërohet vetëm nga një operator i vetëm, i cili ka 100% të tregut sipas totalit të pasagjerëve dhe automjeteve, përkatësisht operatori AFH S.p.a, e përfaqësuar nga agjenti detar Adria Ferries.
14. Nëntregu i shërbimit të transportit detar të pasagjerëve nga Porti i Durrësit dhe Porti i Vlorës drejt Portit të Brindisit, zotërohet vetëm nga një operator, i cili ka 100% të tregut sipas totalit të pasagjerëve dhe automjeteve, në secilën nga linjat, përkatësisht operatori Northbay Lda me agjent detar ndërmarrjen “Gerverni Travel” shpk në Portin e Vlorës dhe agjentin detar “Euroferries” shpk në Portin e Durrësit.
15. Nëntregu i shërbimit të transportit detar të pasagjerëve nga Porti i Sarandës drejt Portit të Korfuzit, zotërohet nga tre operatore, ku Fly Dolphyns/Iva shpk me rreth 32% të tregut të pasagjerëve dhe 57% të tregut të automjeteve. Operatori Marina Maritime/Iva Shpk ka rreth 44% të tregut të udhëtarëve, ndërsa operatori i ri , ndërmarrja Rena S/Pirro 77 ka rreth 24% të totalit të pasagjerëve dhe 43% të totalit të automjeteve, për periudhën Janar – Gusht 2014.

16. Në periudhën Janar – Gusht 2014, vërehet një rritje e numrit të operatorëve të cilët ofrojnë shërbim në tregun përkatës. Në linjën Durrës – Bari, ka filluar aktivitetin e saj që prej muajit qershor të vitit 2014 shoqëria **Ena Shipping**, e përfaqësuar nga Agjensia Detare **Altea Shpk**. Gjithashtu edhe në linjën Sarandë – Korfuz, që prej muajit prill 2014, ka filluar aktivitetin e tij operatori **“Rena S”** i përfaqësuar nga Agjensia Detare **“Pirro 77”** Shpk.
17. Referuar sa më sipër, gjatë vitit 2014 vërehet rritje e numrit të operatorëve që ofrojnë shërbimin në nëntregjet Durrës – Bari – Durrës dhe Sarandë – Korfuz – Sarandë. Ndërsa në nëntregjet Durrës/Vlorë - Trieste dhe Durrës-Ankona-Trieste, në të cilat ofrojnë shërbimin një operator i vetëm vihet re se nuk ka hyrës të rinj. Pra këto nëntregje kanë strukturë të ngurtësuar.

III.RREGULLIMI I TREGUT

18. Referuar nenit 8 të Ligjit nr. 9251, datë 08.07.2004 “Kodi detar i Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar, transporti detar i njerëzve dhe i mallrave konsiderohet si veprimtari detare. Kodi detar i Republikës së Shqipërisë ka si objekt rregullimin e marrëdhënieve juridike, ekonomike dhe shoqërore në fushën e detarisë, duke vendosur rregulla mbi të drejtat dhe detyrimet e subjekteve që ushtrojnë veprimtari detare dhe kanë përgjegjësi ligjore mbi hapësirën detare.
19. Referuar VKM-së nr. 421, datë 15.5.2013 “Për disa ndryshime në vendimin nr. 538, datë 26.5.2009 të Këshillit të Ministrave “Për licencat dhe lejet, që trajtohen nga apo nëpërmjet Qendrës Kombëtare të Licencimit (QKL) dhe disa rregullime të tjera nënligjore të përbashkëta”, të ndryshuar, licencat për ushtrimin e veprimtarisë së transportit ndërkombëtar detar të automjeteve dhe/ose udhëtarëve jepen nëpërmjet QKL-së, por pasi ka paraqitur një akt kontrolli dhe vlerësimi paraprak të dokumentacionit teknik të anijes kryer nga Drejtoria e Përgjithshme Detare si dhe listën me dokumentacionin e anijes.
20. Ministri i Punëve Publike dhe Transportit, duke synuar rregullimin, disiplinimin, monitorimin dhe lehtësimin e veprimtarisë së ushtruar ose që kërkohet të ushtrohet nga personat juridikë në fushën e transportit detar, si edhe integrimin e plotë të tyre në tregun europian të transportit detar, ka nxjerrë Udhëzimin nr. 10, datë 23.06.2008 “Për kriteret dhe procedurat e lëshimit, pezullimit dhe heqjes së lejeve të operimit në fushat e transportit detar”, i ndryshuar.
21. Ky udhëzim përcakton kriteret dhe procedurat për lëshimin, pezullimin dhe heqjen e lejeve të veprimtarisë dhe lejeve të operimit, subjekteve juridike që kërkojnë të kryejnë veprimtari në fushat e transportit detar dhe është i detyrueshëm të zbatohet nga të gjitha subjektet juridike që kryejnë veprimtari në fushën e transportit detar.
22. Gjatë vitit 2013 licencat për ushtrimin e shërbimit të transportit ndërkombëtar detar të udhëtarëve dhe automjeteve janë lëshuar nga MPTT, ku ndërmarret përveç dokumenteve të tjera paraqisnin edhe një listë të çmimeve që do të

aplikonin për shërbimet që ofronin, të ndara sipas kategorive të udhëtimit për udhëtarët dhe në bazë të përmasave për automjetet. Gjithashtu këto tarifa ishin të ndara sipas sezoneve (i lartë/i ulët), si dhe kishin të përcaktuar itinerarin e lëvizjes, orarin e nisjes dhe ditët e udhëtimit.

23. Për vitin 2014, pas ndryshimeve të legjislacionit, lejet për ushtrimin e shërbimit të transportit ndërkombëtar detar të udhëtarëve dhe automjeteve janë lëshuar nga QKL dhe ndërmarrjet kanë aplikuar pranë këtij institucioni. Referuar dokumentacionit të kërkuar nga QKL-ja për leje, rezulton se ndërmarrjeve nuk ju kërkohej të deklaronin paraprakisht tarifën që do të aplikonin gjatë vitit 2014 për shërbimin që ofronin në ndryshim nga viti 2013 ku këto tarifa miratoheshin nga MPTT dhe ishin bashkëngjitur licencës.
24. Mospërcaktimi i tarifave që do të aplikohen gjatë vitit, vështirëson kontrollin dhe mbikëqyrjen e tarifave të aplikuara nga ndërmarrjet për shërbimin që ofrojnë, duke pasur parasysh që biletat për transportin detar të udhëtarëve dhe automjeteve tregtohen nga agjencitë në të gjithë Shqipërinë si dhe jashtë saj, duke mos përjashtuar dhe shitjen on-line të tyre.
25. Duke pasur parasysh mënyrën e tregtimit të biletave dhe të operimit të ndërmarrjeve në treg, të cilat nuk janë të regjistruara në Republikën e Shqipërisë, megjithëse ushtrojnë veprimtari në territorin e RSH, vështirësohet mbikëqyrja e tyre lidhur me tarifën që aplikojnë për udhëtarët dhe automjetet që transportojnë nga/drejt Republikës së Shqipërisë.
26. Kjo vështirësi në sigurimin e informacionit u ndesh edhe gjatë këtij hetimi, pasi referuar shkresave të ndërmarrjeve, ato nuk mund të aksesonin tarifën e aplikuara ditore për vite të shkuara, pasi programet që ato përdornin për prerjen e biletave nuk e mundësonin këtë informacion. Në disa prej ndërmarrjeve informacioni për tarifën e aplikuara kishte vetëm vlerën e biletës, duke mos paraqitur kategorinë e udhëtimit apo gjatësinë e automjeteve, duke e bërë të pamundur vlerësimin e tarifave të aplikuara.
27. Informacioni i administruar në lidhje me formën e mbajtjes së të dhënave nga ana e subjekteve të licencuara, nuk mundëson në shkallën e duhur qartësinë mbi politikën e vendosjes së tarifave për të vlerësuar sjelljen e ndërmarrjeve në treg. Gjithashtu ky informacion nuk mundëson vlerësimin për respektimin ligjor të tarifave maksimale të vendosura nga Ministria e Transporteve.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës në mbështetje të nenit 24, shkronja d), nenit 45 dhe nenit 70 të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 "Për mbrojtjen e konkurrencës" si dhe në nenin 4, pika 9, gërma a, të Rregullores "Për procedurat hetimore të Autoritetit të Konkurrencës",

VENDOSI:

Ti rekomandojë Ministrisë së Transportit dhe Infrastrukturës:

1. Të detyrojë ndërmarrjet që operojnë në treg të mbajnë të dhënat ditore për tarifën e aplikuarë të çdo biletë të shitur si dhe të mbajnë rekorde të shitjeve të biletave për një periudhë të paktën 3 (tre) vjeçare.
2. Këto të dhëna të jenë të aksesueshme në çdo kohë nga institucionet licensuese dhe mbikëqyrëse të tregut.
3. Gjatë procesit të licencimit të ndërmarrjeve të miratohen nivelet e tarifës maksimale që do të aplikohen për çdo kategori udhëtimi sipas sezoneve.
4. Të realizojë mbikëqyrjen e tarifave të aplikuarë nga ndërmarrjet krahasuar me tarifën maksimale të miratuarë.
5. Hartimin e një metodologjie bazuar në kostot reale për përcaktimin e nivelit të tarifave maksimale për shërbimin e transportit detar ndërkombëtar të udhëtarëve dhe automjeteve.
6. Mbylljen e procedurave të hetimit paraprak në tregun e transportit ndërkombëtar të udhëtarëve dhe automjeteve.
7. Ngarkohet Sekretariati për monitorimin e tregut sipas parashikimeve të këtij vendimi dhe masave të marra nga Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës.
8. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për njoftimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURENCËS

Servete GRUDA

Koço BROKA

Iva ZAJMI

Eduard YPI

(_____)

Zv/Kryetar

(_____)

Anëtar

(_____)

Anëtar

(_____)

Anëtar

Lindita MILO (LATI)

K R Y E T A R